

Vurderinger av FNs bærekraftsmål i revidert forslag til Regionplan Agder 2030

Innhold

Innledning.....	1
Fremtidsbilder.....	1
Utfordring og muligheter i Agder 2024	3
Satsingsområder	4
Oppfølging av planen	6
Regional planlegging.....	6

Innledning

Dette notatet er en kort gjennomgang av hvilke av FNs bærekraftsmål som i hovedsak er relevante for de ulike avsnitt i forslag til revidert Regionplan Agder 2030. I flere avsnitt kan flere bærekraftsmål være relevante for ett og samme avsnitt, men for enkelthetens skyld beskrives kun de(t) mål som vi vurderer som mest relevante.

Fremtidsbilder

Fremtidsbildene er oppdelt etter de tre bærekraftsdimensjonene. For hver dimensjon er flere bærekraftsmål aktuelle. Fremtidsbildene er skrevet på en form som skal vise hvordan bærekraftsmålene kan oversettes til en regional kontekst.

I innledningen til fremtidsbildene beskrives to premisser for bærekraftig utvikling. Premisset om *å ta hele Agder i bruk* er en oppfølging av premisset om at «ingen skal utelates» fra en bærekraftig samfunnsutvikling» som står sentralt i 2030-agendaen. Premisset om *å ta vare på det vi har* handler om at den bærekraftig utvikling må skje innenfor planetens tålegrenser, og at klima- og miljømessige bærekraft bør ligge til grunn for de øvrige dimensjonene.

Klima- og miljømessig bærekraft

Avsnittet er i hovedsak relevant for følgende mål:

- **Mål 2 utrydde sult:** *Vi har tatt vare på våre jordbruksarealer og er selvforsynt i større grad enn tidligere.*
- **Mål 7 Ren energi:** *Vi produserer mer fornybar energi i regionen, samtidig som energien fordeles effektivt dit det trengs. Innovative løsninger i strømnettet har redusert behovet for store naturinngrep. Det er tatt ut store energigevinster fra*

effektiviseringstiltak i industri, kraftproduksjon og i privathusholdningene.

Agder har utnyttet den sterke kompetansen innenfor fornybar kraft i regionen, og blitt et kompetansesenter for utvikling av smarte, energieffektive og naturvennlige metoder for produksjon, distribusjon og bruk av energi.

- **Mål 12 Ansvarlig forbruk og produksjon:** *Vi er på god vei mot lavutslippssamfunnet, og samarbeider på tvers av sektorer og næringer om en mer effektiv bruk og gjenbruk av alle verdifulle ressurser.*
- **Mål 13 Stoppe klimaendringene:** *I 2030 har vi CO₂-utslippene i Agder under kontroll, men vi har fremdeles utfordringer med økende temperatur på jordkloden. CO₂-utslippene fra transporten er vesentlig redusert og de største industrivirksomhetene har igangsatt effektiv karbonfangst.*
- **Mål 14 Livet i havet:** *[V]annforekomstene i regionen har god tilstand. Havområdene og det marine naturmangfoldet i Agder forvaltes bærekraftig og har god økologisk tilstand.*
- **Mål 15 Livet på land:** *Vi ivaretar naturområder, naturmangfoldet og leveområdene til alle våre arter. Slik opprettholder vi en livskraftig natur med de tjenestene den gir oss. Agder har blitt et av de første fylkene til å innfri naturavtalens mål for vern og restaurering av natur.*

Sosial bærekraft

Avsnittet er i hovedsak relevant for følgende mål:

- **Mål 1 Utrydde fattigdom:** *Færre vokser opp i fattigdom, og alle barn og unge har en meningsfull fritid, med god tilgang til fritidsaktiviteter.*
- **Mål 3 God helse og livskvalitet:** *Levekårene blir stadig bedre for de mest utsatte grupper i samfunnet og den sosiale ulikheten er redusert. Regionen jobber systematisk og langsiktig med folkehelse, og det er etablert helhetlige modeller for helsefremmende og forebyggende arbeid blant barn og unge.*
- **Mål 4 God utdanning:** *Utdanningstilbudet gir alle tilgang til arbeidsrelevant kompetanse, og flere er i arbeid.*
- **Mål 5: Likestilling mellom kjønnene:** *Det arbeides aktivt med å fremme likestilling og hindre diskriminering på ulike grunnlag.*
- **Mål 10 Mindre ulikhet:** *I 2030 er lokalsamfunn gode, trygge og inkluderende, og innvandrere er godt integrert. Flere egder lever bedre liv, hvor de opplever mestring og tilhørighet, har god helse og kan bidra med sine ressurser. Det arbeides aktivt med å fremme likestilling og hindre diskriminering på ulike grunnlag.[...]*
- **Mål 11 Bærekraftig byer og lokalsamfunn:** *Det er mer varierte og inkluderende bomiljøer og møteplasser med et godt tilbud innen kunst, kulturarv, idrett og friluftsliv. [...] Stedene er utviklet kompakte og med kvalitet. De er tilrettelagt for alle, uansett funksjonsevne, og for en stadig økende andel eldre.[...] Mobilitetstilbudet utvikles med brukeren i sentrum, og oppleves sømløst, lett tilgjengelig for alle, og trygt. Økt fysisk hverdagsaktivitet har*

bidratt til bedre folkehelse. Barn og unge har en sikker skolevei og et godt tilpasset kollektivtilbud.[...] Lokalsamfunnene har god beredskap. De er tilpasset en stadig mer uforutsigbar verden, hvor vi merker konsekvensene av klimaendringer og en sikkerhetssituasjon i endring.

Økonomisk bærekraft

Avsnittet er i hovedsak relevant for følgende mål:

- **Mål 8 Anstendig arbeid og varig vekst:** *I 2030 har Agder en mer variert næringsstruktur med attraktive arbeidsplasser over hele regionen. Et tettere samarbeid mellom næringsliv, academia og det offentlige har gitt alle like muligheter til å arbeide, og arbeidslivet er mangfoldig og inkluderende.*
- **Mål 9 Industri, innovasjon og infrastruktur:** *Vi bruker det grønne skiftet til innovasjon og verdiskaping, og ny teknologi bidrar til å løse de store miljø- og klimautfordringene [...] En sterk og innovativ entreprenørskapskultur med vekstkraftige gründerbedrifter skaper verdiskaping i hele Agder. Samhandlingen mellom næringslivet og internasjonale aktører er forsterket. Dette bidrar til å trekke investorer, bedrifter, og kunnskaps- og teknologipartnere til regionen. [...] Agder er en foregangsregion innen e-helse og velferdsteknologi, hvor offentlig sektor har vist stor omstillingsevne. Tett samarbeid mellom offentlig og privat sektor, forskningsmiljøer, tjenestetilbydere og brukere har medført nyskapende helsetjenester. Innovativ offentlig anskaffelse og innkjøp har bidratt til nye løsninger, produkter og tjenester som gagnar samfunnet. [...] Vi tar vare på den infrastrukturen vi har, og har redusert det kritiske forfallet på veiene. God digital og fysisk infrastruktur binder regionen sammen. Gods- og næringstransporten har en sikker og pålitelig fremkommelighet.*
- **Mål 12 Ansvarlig forbruk og produksjon:** *Agder er en attraktiv region for etablering av ny grønn, fossilfri, sirkulær og bærekraftig, kraftforedlende industri, basert på regionens fortrinn og egne kraftressurser.*

Utfordring og muligheter i Agder 2024

Samfunnsfloke 1: Vi må redusere klimagassutslipp og sikre naturmangfold, samtidig som vi skal utvikle regionen med industri, næring, bolig, infrastruktur og produksjon av ren energi.

Den er i hovedsak relevant for følgende mål:

- Mål 7 Ren energi
- Mål 8 Anstendig arbeid og varig vekst
- Mål 11 Bærekraftige byer og lokalsamfunn
- Mål 13 Stoppe klimaendringene
- Mål 15 Livet på land
- Mål 14 Livet i havet

Samfunnsfloke 2: Behovet for arbeidskraft er stort, samtidig står mange utenfor arbeidslivet.

Den er i hovedsak relevant for følgende mål:

- Mål 4 God utdanning
- Mål 5 Likestilling mellom kjønnene
- Mål 8 Anstendig arbeid og varig vekst
- Mål 10 Mindre ulikhet

Samfunnsfloke 3: Innsatsen for barn, unge og eldre må økes, men handlingsrommet i offentlig sektor blir mindre

Den er i hovedsak relevant for følgende mål:

- Mål 3 God helse og livskvalitet
- Mål 4 God utdanning

Satsingsområder

Et attraktivt og miljøvennlig Agder

Satsingsområdet er i hovedsak relevant for følgende mål:

- Mål 4 God helse og livskvalitet
- Mål 10 Mindre ulikhet
- Mål 11 Bærekraftige byer og lokalsamfunn
- Mål 13 Stoppe klimaendringene
- Mål 14 Livet i havet
- Mål 15 Livet på land

Inkluderende og trygge byer og tettsteder er en viktig del av den sosiale bærekraften. Gjennom by- og tettstedsutvikling bygger vi rammene for oppveksten til barn og unge og et aldersvennlig samfunn (mål 11). Gode rammer er viktig for å motvirke sosial ulikhet og gi bedre helse (mål 4 og 10). En kompakt by- og tettstedsutvikling vil redusere behovet for å ta urørt natur i bruk og bidra til at vi tar vare på livet på land, i vann og bremser klimaendringen (Mål 13, 14 og 15).

Bærekraftig verdiskaping

Satsingsområdet er i hovedsak relevant for følgende mål:

- Mål 4 God helse og livskvalitet
- Mål 8 Anstendig arbeid og økonomisk vekst
- Mål 10 Mindre ulikhet
- Mål 12 Ansvarlig forbruk og produksjon
- Mål 13 Stoppe klimaendringene
- Mål 14 Livet i havet

- Mål 15 Livet på land

Målene for næringsutvikling, verdiskaping og energi vil bidra til å fremme en varig økonomisk vekst som kommer hele regionen og alle innbyggene til gode (mål 8). Det kan bidra til å redusere den sosiale ulikheten og bedre folkehelsen (mål 4 og 10). Omstilling til sirkulær økonomi og bærekraftig ressursforvaltning vil bidra til vi tar vare på livet på land, i vann og bremser klimaendringene (mål 13, 14, 15).

Kompetanse, utdanning og deltagelse

Satsingsområdet er i hovedsak relevant for følgende mål:

- Mål 3 God helse og livskvalitet
- Mål 4 God utdanning
- Mål 8 Anstendig arbeid og økonomisk vekst
- Mål 10 Mindre ulikhet

Tilgang til god utdanning er en grunnleggende del av samfunnets sosiale bærekraft (mål 4). Med god utdanning og rett kompetanse skal vi bidra til en varig økonomisk vekst som kommer hele regionen og alle innbyggene til gode (mål 8). Det kan bidra til å redusere den sosiale ulikheten og bedre folkehelsen (mål 4). God utdanning, økt sysselsetting og mulighet for lik deltagelse i samfunnet bidrar til bedre levekår generelt, men også til en varig økonomisk vekst og et godt offentlig tjenestetilbud.

Mobilitet

Satsingsområdet er i hovedsak relevant for følgende mål:

- Mål 3 God helse og livskvalitet
- Mål 9 Industri, innovasjon og infrastruktur
- Mål 11 Bærekraftige byer og lokalsamfunn
- Mål 13 Stoppe klimaendringene

En effektiv transport av personer, varer og gods er en viktig komponent for økonomisk bærekraft (mål 11). Samtidig må transporten være både trafikksikker, og trygghet er viktig for folkehelsen og at byer og tettsteder skal være attraktive (mål 3 og 11). Nullutslippsløsninger for personmobilitet og godstransport er viktig for den klima- og miljømessige bærekraften (mål 13).

Kultur

Satsingsområdet er relevant for følgende mål:

- Mål 8 Anstendig arbeid og økonomisk vekst
- Mål 11 Bærekraftige byer og lokalsamfunn
- Mål 12 Ansvarlig forbruk og produksjon

Et mangfold og levende kulturliv og frivillighet er en viktig del av by- og tettstedsutviklingen (mål 11). Det bidrar til bedre trivsel og livskvalitet, som er viktig for den sosiale bærekraften. Samtidig gjør det regionen attraktiv for tilflyttere og besøkende. Besøksnæringen kan bidra til et mer variert næringsliv som kommer hele regionen til gode (mål 8). Ny bruk og gjenbruk av verneverdige bygg og anlegg er også klima- og miljømessig bærekraftig, og en viktig del av en mer sirkulær økonomi (mål 12).

Oppfølging av planen

Avsnittet er relevant for følgende mål:

- Mål 9 industri, innovasjon og infrastruktur
- Mål 17 Samarbeid for å nå målene

Regional planlegging

Planbehovet for perioden 2024 – 2027 vurderer at følgende regionale planer og strategier bør utarbeides eller revideres. Hvordan de regionale planer og strategier nærmere forholder seg til FNs bærekraftsmål vil fremgå av selve planarbeidet.

Regional plan for grønn industri og energi (ny):

- Mål 7 Ren energi til alle
- Mål 8 Anstendig arbeid og økonomisk vekst
- Mål 14 Livet i havet
- Mål 15 Livet på land

Regional strategi for kulturarv (ny):

- Mål 8 Anstendig arbeid og økonomisk vekst
- Mål 11 Bærekraftig byutvikling og lokalsamfunn
- Mål 12 Ansvarlig forbruk og produksjon

Regional kompetansestrategi (revisjon):

- Mål 3 God utdanning og livskvalitet
- Mål 8 Anstendig arbeid og økonomisk vekst
- Mål 11 Mindre ulikhet

Landbruksstrategien (revisjon):

- Mål 2 Utryddede sult
- Mål 8 Anstendig arbeid og økonomisk vekst
- Mål 13 Ansvarlig forbruk og produksjon

Regional strategi for verdiskaping og innovasjon (revisjon):

- Mål 8 Anstendig arbeid og økonomisk vekst

- Mål 9 Industri, Innovasjon og infrastruktur